

УДК 796.41

Соляник Д.Г.¹, Мороз Д.С.²

¹ наук. керівник – викладач. каф. ФКОНВС, НУ «Запорізька політехніка»

² студ.гр. УФКС-414 НУ «Запорізька політехніка»

МОДЕЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ТРЕНЕРА

Сучасні вимоги до професії тренера значно зросли, що обумовлено необхідністю формування не лише професійних умінь, але й соціокультурної компетентності фахівця. Традиційно когнітивно орієнтована освіта не забезпечує повною мірою розвиток особистості тренера як суб'єкта професійної діяльності, здатного до адаптації, творчості та ефективної взаємодії в соціокультурному середовищі. У зв'язку з цим актуальним є моделювання педагогічної системи, яка забезпечує становлення культурологічної компетентності та успішності діяльності майбутнього тренера, особливо у видах спорту, що вимагають високої координації та психологічної стійкості.

Метою дослідження було обґрунтування та розробка моделі педагогічної системи культурологічної компетентності і успішної діяльності майбутнього тренера у сфері ударних єдиноборств.

Завдання дослідження:

- проаналізувати проблему формування ціннісних орієнтацій студентів у процесі професійної підготовки;
- визначити критерії ефективного розвитку культурологічної компетентності;
- розробити модель педагогічної системи та педагогічні умови її реалізації.

Методи дослідження: аналіз літератури, моделювання, узагальнення передового педагогічного досвіду, вивчення соціокультурних та організаційно-управлінських умов, що впливають на професійну підготовку тренерів.

Результати дослідження показали, що педагогічна система культурологічної компетентності включає три підсистеми: методологічну, методичну та результативну. У структурі моделі виокремлено три блоки: теоретичний (базові положення та обґрунтування системи), методологічний (принципи системності, комплексності, науковості, історичності, сценарності, соціокультурної ефективності), та технологічний (організаційні механізми, програмно-цільове планування, багаторівнева підготовка, оцінка результативності).

Авторами встановлено, що успішність діяльності тренера визначається поєднанням професійної, соціальної та культурологічної компетентностей, які забезпечують здатність до комунікації, співпраці, прийняття рішень, адаптації та саморозвитку. Окрему увагу приділено соціальній компетентності, яка формується у процесі професійної діяльності та включає соціально-економічну, нормативно-правову та комунікативну підготовленість.

Узагальнення результатів дозволило виділити ключові параметри моделювання: професійно-соціокультурну парадигму, особистісно-розвивальне виховання, освіти як механізм формування інтелекту, культурологічну компетентність педагога та успішність професійної діяльності.

Висновки. Розроблена модель педагогічної системи дозволяє цілісно оцінювати та формувати культурологічну компетентність і успішність діяльності майбутнього тренера.

Ефективність моделі забезпечується застосуванням освітніх технологій, які підвищують глибину та швидкість обробки інформації.

Соціокультурна складова професійної підготовки визначає здатність тренера до професійної мобільності, міждисциплінарних переходів і безперервного розвитку.

Культурологічна компетентність є основою успішної діяльності тренера і повинна розглядатися як ключова характеристика його професійного становлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бойченко Т.В. Культурологічний підхід у професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури і спорту // Науковий часопис НПУ ім. М. Драгоманова. 2021. № 3. С. 45–52.
2. Єрмаков С.С., Тітаренко А.Ф., Усачов Ю.О. Професійна підготовка тренерів у системі фізичного виховання: компетентнісний підхід. Київ: НУФВСУ, 2019. 210 с.
3. Загородня А.В. Формування професійних компетентностей майбутніх тренерів у закладах вищої освіти // Педагогічний альманах. 2020. № 45. С. 98–103.
4. Palacios N., Fink H. Cultural competence in coaching: principles, challenges and modern approaches. *International Journal of Sports Science & Coaching*. 2020. Vol. 15(4). P. 567–579.
5. Chan J., Wong L. Socio-cultural factors in coach education: a systemic analysis. *Journal of Physical Education and Sport*. 2021. Vol. 21(2). P. 478–486.
6. Vella S., Oades L., Crowe T. The role of coach–athlete relationships in athlete development: a cultural perspective // *International Sport Coaching Journal*. 2016. Vol. 3(3). P. 273–284.